

Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)

(Dnr Ju2016/01003/L5)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten ställer sig positiv till de förslag som utredningen lägger fram i betänkandet men vill lämna några synpunkter.

Olaglig integritetsintrång som ny straffbestämmelse är en viktig förbättring av ett problem som myndigheten också har identifierat i sina uppdrag om unga och näthat. Det handlar om när en ursprunglig "kränkning" delas vidare av många människor i olika forum och de enorma konsekvenser det kan få för den enskilde individen, ofta en ung människa.

Förslaget täcker in olika scenarier och omfattar både den direkta handlingen och den eventuella spridningen som kan komma att ske. Det skapar en större tydlighet i vad som är olagligt och lagligt och kan vara ett steg på vägen att komma åt många av de svåra fall i en juridisk gråzon som myndigheten har uppmärksammat tidigare. Det kan leda till att unga anser att det är meningsfullt att anmäla brott och förhoppningsvis fler fällande domar. Det kan i sin tur förbättra det låga förtroendet som finns bland unga mellan 16-25 år för rättsväsendets förmåga att komma tillrätta med nätkränkningar. Över 80 % av de som besvarade myndighetens enkät i frågan bedömde att rättsväsendet "inte alls" eller i begränsad grad" skulle ta tillvara deras intressen som brottsoffer (Rapporten *Nätkränkningar* Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor 2014).

Det är klokt att utredningen i sina förslag utgår från att straffansvaret är oberoende av vilken teknik som används. Det är svårt att förutsäga utvecklingen och ny teknik kan förändras väldigt snabbt. Att bli utsatt för hat och kränkningar är ett problem för människor i alla åldrar, men unga är särskilt utsatta. Ungefär hälften av unga i åldern 16-25 år har någon gång utsatts för kränkningar på nätet. Tjejer rapporterar i något högre grad om kränkningar än killar (<http://www.mucf.se/hat->

pa-natet). De unga befinner sig oftare än andra på internet och exponeras mer för risken att bli illa behandlade.

För unga finns det heller ingen skillnad mellan "online" och "offline" – världarna går in i varandra. De som utsätts online är också ofta utsatta offline i exempelvis skolmiljön.

Förslaget att det istället ska vara straffbart att hota om det sker för att framkalla *allvarlig oro* istället för *allvarlig fruktan* är bra. Det kan vara problematiskt att definiera fruktan och kan nog upplevas som en "hög ribba" för framför allt unga människor att uttrycka sig om. Oron kan vara minsta lika stor i en ung persons liv och kan leda till skam och skuld och i förlängningen till psykiskt lidande och andra allvarliga negativa personliga konsekvenser för den enskilde.

Myndigheten är också positiv till ett utvidgat ansvar för den som tillhandahåller elektroniska anslagstavlor och anser att det skulle skärpa tillhandahållarnas ansvar att agera snabbare och att även moderera sina kommentarsfält i större grad. Det är stora skillnader i vilken utsträckning de som ansvarar för olika forum och elektroniska plattformar för exempelvis chat eller bloggar modererar inlägg och kommentarer. Det finns fortfarande luckor i dagens regelverk som för närvarande inte avkräver ett lika stort ansvar som föreslås i denna utredning.

En fråga är vilket ansvar som exempelvis ska kunna avkrävas en ung bloggare? I kanaler som Youtube där du ansvarar för din videouppläggning men kanske inte kommentarsfälten i samma utsträckning kan det uppstå gränsdragningsproblem kring ansvarsfördelningen. För att komma tillrätta med ett sådant problem anser myndigheten att det är av största vikt att förebyggande utbildning och information sker till framför allt unga individer. Det är något som utredningen kort nämner i sitt betänkande. Förebyggande utbildning och information är viktigt utifrån den nya lagstiftningen som föreslås men också i andra ämnen och sakfrågor. Myndigheten ser gärna utbildningsinsatser med ett brett anslag om exempelvis sund medieanvändning, mer generell kunskap kring värderingar, hur man betar sig mot varandra och gränssättning som viktiga delar i en sådan eventuell satsning. Att arbeta mot kränkningar som sker i sociala medier får inte bli ett avgränsat problem i specifika forum utan också gälla i skolan, i föreningslivet och i relationer med andra människor.

I författningsförslaget 5 kap 1 § 2 stycket vore det att föredra att man även där gör skrivningen könsneutral och istället byter ut *han* eller *hon* till *den som*.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Lena Hallberg har varit föredragande. Avdelningschef Pontus Ekstedt har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Lena Hallberg
handläggare

